

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y r e l -
s e s framställning till Ålands landsting med
№ 34/1962. förslag till landskapslag om kommunalvägar.

I skild framställning (№ 31/1962) har landskapsstyrelsen till Landstinget överlämnat förslag till landskapslag om enskilda vägar och därvid i den allmänna motiveringen anfört principerna för uppdelningen av de vägar, som äro av någon allmän betydelse men icke räknas till allmänna vägar, i kommunalvägar och enskilda vägar. I ovannämnda framställning redogjordes också för principerna för landskapsunderstöd till kommunalvägarna.

Såsom kommunalvägar anses de vägar, som kommun enligt tidigare gällande stadganden övertagit, så ock de vägar, som kommun framdeles besluter övertaga. Såsom ett övergångsstadgande föreslås dessutom, att kommun skall vara skyldig att övertaga sådan väg, som enligt landskapsstyrelsens på grund av tidigare lag fattat beslut byggts för övertagande som kommunalväg, men som ännu icke blivit vid slutsyn godkänd för övertagande. Sådan väg skulle kommun övertaga efter slutsynen.

Väghållningen på kommunalväg skulle helt omhänderhas av kommunen utan rätt att av enskilda indriva andel i väghållningskostnaden. Undantagsvis skall dock enskild person kunna åläggas att deltaga i väghållningskostnaderna i det fall, att han gör anspråk på bättre väghållning än det normala. Då trafiken på kommunalväg kan tänkas begränsad till viss totalvikt, kan t.ex. en industri vid vägen vara intresserad av, att den del av vägen, som trafikeras för industrins räkning, bygges starkare för möjliggörande av tyngre transporter.

I den allmänna motiveringen nämndes redan, att kommunalvägarna anses allmänt vara av sådan betydelse för samfärdseln, att landskapsbidrag för dem skall utgå. För att underlätta jämförelsen med rikets inkomst- och utgiftsstat, skulle endast anslag för enskilda vägar upp- tagas i landskapets ordinarie budget och ur dessa skulle bidrag beviljas också för byggande och underhåll av kommunalvägar. Då det kan tänkas, att en kommun i väsentlig grad åsidosätter underhållet av någon kommunalväg, bör landskapsstyrelsen ha rätt att i sådant fall för ifrågavarande år förvägra landskapsbidrag för underhållet eller ned- sätta bidragets belopp. Dessutom föreslås, att landskapsstyrelsen ge- nom att förelägga vite skall kunna förmå de kommunala myndigheterna att redan under räkenskapsåret vidtaga åtgärder, som anses nödvändiga för att hålla väg i trafikabelt skick.

Då kommunen skall vara väghållare på kommunalväg, synes det lämpli- gast att vid fastställandet av vägrätt och vid vägförrättning tillämpa

stadgandena i landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland. Sagda lag bör också tillämpas ifråga om ersättningar åt jordägare för vägmark och för vägmateriel samt beträffande rätt till förutvarande vägområde.

För att kommun icke skall ikläda sig större kostnader för väghållningen än vad som kan godkännas vid fastställandet av landskapsbidraget härför föreslås, att kommun skall vara skyldig att insända budgetförslaget för varje väg före budgetåret till landskapsstyrelsen. Efter granskning av budgetförslagen skall landskapsstyrelsen meddela kommunerna eventuella direktiv för att landskapsbidrag på kostnaderna skall kunna påräknas. Vägunderhållet skall granskas vid syn minst en gång i året. Vägbyggnadsföretagen skall granskas fortlöpande av särskilt förordnad övervakare samt godkännas vid slutsyneförrättning.

Närmare bestämmelser om verkställighet och tillämpning av lagen äro avsedda att utfärdas i landskapsförordning.

Med hänvisning till det ovan anförda får landskapsstyrelsen vördsam samt förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g
om kommunalvägar.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §.

Denna lag gäller sådana av kommun övertagna vägar, som icke enligt landskapslagen den 17 juli 1957 om allmänna vägar i landskapet Åland (23/57) och landskapslagen den 17 juli 1957 om införande av landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland (24/57) förändrats till bygdevägar.

Till kommunalväg höra ock de områden, anläggningar och anordningar, som varaktigt befordras för vägens bestånd och begagnande, såsom vägren, slänt, bankett, dike, omkörnings-, vänd- eller hållplats, mindre upplags- eller parkeringsområde, som ansluter sig omedelbart till vägen, samt skyddsvärn, trumma, bro, färja med färjläge och färjled, brygga, som förklarats ansluten till vägen, ävensom vägmärke.

2 §.

Väghållning omfattar byggande och underhåll av väg.

Väghållning på kommunalväg bekostas med kommunens medel. Enskild person, som nyttjar eller har behov av vägen, må icke åläggas att deltaga i väghållningskostnaderna, med mindre vägen för hans behov enligt ingånget avtal skall byggas eller underhållas på ett sätt, som är kostsammare än vad som allmänt fordras enligt denna lag.

3 §.

Kommunalväg skall byggas och underhållas så, att den åtminstone uppfyller i 7 § landskapslagen den om enskilda vägar (/) uppställda allmänna krav för väghållningen på enskild väg.

Väghållningen ombesörjes av kommunens vägnämnd, på vilken det jämvel ankommer att besluta om de begränsningar av trafiken, som varaktigt eller tillfälligt kunna påkallas av vägens bärkraft eller andra omständigheter. Begränsningar, förbud, påbud och varningar böra anges med trafikmärken.

4 §.

Skall kommunalväg flyttas eller ny kommunalväg byggas, må kommunen hos landskapsstyrelsen anhålla om sådan vägrätt, varom stadgas i 30 § landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland samt göra framställning om vägförrättning såsom i sagda lag är stadgat. Härvid, så ock beträffande ersättning för mark och vägmateriel och rätt till förutvarande vägområde skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse vad om bygdeväg är stadgat.

5 §.

Kommun är berättigad att för vägunderhållet erhålla landskapsbidrag efter prövning med minst 20 och högst 60 procent av de verkliga godtagbara kostnaderna. Understödet må höjas, om genomfartstrafik förekommer på vägen eller om väghållningen på grund av vägens längd eller terrängförhållandena är särskilt kostsam.

Anses väghållningen icke tillfredsställande i förhållande till trafiken på vägen, må landskapsstyrelsen besluta om indragning eller sänkning av understödet för väghållningen för ett år i sänder.

Kommun är skyldig att till landskapsstyrelsen insända budgetförslaget för kommunalvägarna före ingången av budgetåret och skall landskapsstyrelsen, om skäl till anmärkning mot de planerade utgifterna förefinnes, meddela kommunen därom senast inom februari månad budgetåret. Statistiska och ekonomiska uppgifter om kommunalvägarna och om trafiken på dem böra insamlas och insändas till landskapsstyrelsen enligt därom meddelade föreskrifter.

I 1 mom. avsett landskapsbidrag utgives årligen på grund av redovisning över kostnaderna för väghållningen ur anslaget för väghållning på enskilda vägar.

6 §.

För byggande av kommunalväg samt för sådan ändring av kommunalväg, som är att hänföra till vägbyggnad, beviljas landskapsbidrag efter prövning inom ramen för härför anvisade anslag.

Landskapsstyrelsen må om byggnadsunderstöd fatta förhandsbeslut på grund av ansökan, till vilken fogats kommunalfullmäktiges i 7 § 1 moment nämnda beslut, på karta uppritad föreslagen sträckning för vägen, uppgift om de jordägare, över vilkas mark vägen kommer att gå, uppgift om de personer, rörelser eller inrättningar, vilka hava nytta av vägen, samt kostnadsförslag för vägens byggande.

Är väg gemensam för två eller flera kommuner, må förhandsbeslut om byggnadsbidrag fattas endast under förutsättning, att kommunerna utfäst sig att svara för hela vägens byggande och underhåll.

7 §.

Kommun må på framställning av väglag eller delägare i enskild väg besluta om övertagande av vägen till kommunalväg i den ordning, som är stadgad i 56 § landskapslagen den 18 april 1956 om kommunalförvaltning i landskommunerna i landskapet Åland (16/56). Sådant kommunalfullmäktiges beslut skall underställas landskapsstyrelsen för fastställelse. Fastställelse må förvägras, om vägen anses äga ringa betydelse för samfärdseln eller åsamkar kommunen oskäligen kostnader.

Kommun må besluta, att kommunalväg skall förändras till enskild väg om vägen i väsentlig mån förlorat sin betydelse för samfärdseln. Beslutet skall underställas landskapsstyrelsen för fastställelse. Sedan beslut därom vunnit laga kraft, skall vägnämnden genom kungörelse utlysa sammanträde med dem, som nyttja vägen eller hava behov av densamma, för att besluta om vägens framtida förvaltning enligt vad därvid är stadgat i landskapslagen om enskilda vägar.

I samband med fastställelse av kommunalfullmäktiges i denna paragraf avsedda beslut skall landskapsstyrelsen bestämma den tidpunkt, då ifrågavarande väg förändras till kommunalväg eller enskild väg. Landskapsstyrelsen må ock vid fastställelsen besluta, att om enskild vägs övertagande skall bestämmas efter det vägen på grund av syn blivit godkänd av landskapsstyrelsen.

8 §.

Vintertid skall kommunalväg hållas fri från hinder av snö och is i den utsträckning, som erfordras för motorfordonstrafik, där ej landskapsstyrelsen på grund av samfärdselns ringa omfattning eller av andra särskilda skäl medgiver kommun befrielse.

Grind må icke hållas på kommunal väg utan landskapsstyrelsens tillstånd.

9 §.

Vägunderhållet granskas vid syn, som förrättas minst en gång årligen av en vägsynenämnd, bestående av en av landskapsstyrelsen för-

ordnad sakkunnig såsom ordförande samt en representant för vägnämnden och en representant för polisdistriktet.

Har väg skadats genom svåra väderleksförhållanden eller ovarsam trafik, skall syn hållas, om någon av vägsynenämndens medlemmar det påyrkar. På grund av syn må landskapsstyrelsen vid vite ålägga kommun att vidtaga erforderliga underhållsåtgärder.

Vid syn föres protokoll, som fordernsammast översändes till landskapsstyrelsen, vägnämnden i kommunen och länsmannen i distriktet.

10 §.

För vägbygge förordnar landskapsstyrelsens vägavdelning en övervakare, som äger följa byggnadsarbetet och tillse, att utfärdade föreskrifter om arbetets utförande iakttagas. Övervakaren må besluta om arbetets inställande, men beslutet skall omedelbart underställas vägsynenämnden för avgörande.

Slutsyn på vägbygge förrättas av vägsynenämnden förstärkt med vägingenjören och den för bygget förordnade övervakaren. Vid vägbygget anlita entreprenör må själv eller genom ombud närvara vid synen och yttra sig över gjorda anmärkningar.

Vid slutsyn föres protokoll, som fordernsammast översändes till landskapsstyrelsen och vägnämnden i kommunen.

11 §.

Närmare bestämmelser om verkställighet och tillämpning av denna lag utfärdas genom landskapsförordning.

12 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1963. Understöd ur landskapsmedel för väghållningen må dock erläggas enligt denna lag för 1963 års väghållningskostnader.

Har väg på grund av landskapsstyrelsens enligt tidigare gällande stadganden fattade beslut blivit byggd för övertagande som kommunal bygdeväg men icke blivit slutligt godkänd, skall densamma, efter det beslut om godkännande fattats av landskapsstyrelsen, anses såsom i denna lag avsedd kommunalväg.

Mariehamn, den 9 november 1962.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Hugo Johansson.

Lagberedningssekreterare

Rolf Sundman.